

РЕШЕНИЕ

№ 8327

гр. София, 21.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 56 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Н. Д. С. М.

при участието на секретаря Е. Ю. И.
като разгледа докладваното от Н. Д. С. М. Гражданско дело №
20221110140766 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявени от Т. Ц. Б. срещу Министерство на вътрешните работи обективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР и чл. 59 ЗЗД.

Ищецът Т. Ц. Б. излага, че по силата на заповед № 8121К-1097/02.02.2017 г. с ответника били обвързани от валидно служебно правоотношение, по силата на което заемала длъжността „главен експерт“ в отдел „Оперативна готовност“ към Дирекция „Отбранително мобилизационна подготовка“ при МВР, с ранг „Ш-младши“. Твърди, че през периода от 01.08.2019г. до 01.08.2022г. не ѝ била предоставяна полагащата ѝ се безплатна храна, нито ѝ била заплатена левовата ѝ равностойност (чл. 181, ал. 1 ЗМВР) в размер на 4 320 лева - по 120 лева месечно съобразно издадените въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 4 ЗМВР заповеди на министъра на вътрешните работи № 81213-58/09.01.2017г., 81213-44/16.01.2018г. и 81213-1464/31.12.2019г. Намира, че съдът следва да отчете факта, че с въпросните заповеди и издадената въз основа на чл. 181, ал. 5 ЗМВР Наредба № 81213 - 773/01.07.2015г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите от МВР министърът неправомерно ограничил кръга на правоимащите служители, като изключил тези по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР. Така също с издадена от министъра Заповед № 81213- 1528/15.12.2015г. неправомерно, извън законовата делегация на чл. 185, ал. 2 ЗМВР и в противоречие с чл. 185, ал. 1 ЗМВР, министърът изключил същите служители и като правоимащи чл. 185, ал. 1 ЗМВР при изпълнение на служебните си задължения да пътуват безплатно в обществения градски транспорт при условия и по ред, определени в същата заповед. Поради това ищцата не получила карта за безплатно пътуване по образец. През периода от 15.01.2018г. до 10.08.2020г., със собствени средства, ищецът заплатил за служебни пътувания в обществения транспорт сума в общ размер 944 лева. Ищцата моли ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от **4320 лева**, представляваща неизплатена левова равностойност на храна за периода от

01.08.2019 г. до 01.08.2022 г., ведно със законната лихва, считано от предявяването на иска – 28.07.2022г., до окончателното плащане, както и сумата от **944 лева**, представляваща сторени от ищеца в периода от 15.01.2018г. до 10.08.2020г. разходи за служебно пътуване с обществения транспорт, поради неизпълнение на задължението на ответника по чл. 185 ЗМВР, ведно със законната лихва считано от предявяването на иска – 28.07.2022г., до окончателното плащане.

Ответникът Министерство на вътрешните работи не оспорва твърдението, че страните били обвързани от валидно служебно правоотношение през исковия период по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, по силата на което ищцата заемала посочената длъжност. Излага съображения, че ищцата не попада сред държавните служители, за които е приложима разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност, тъй като служебното правоотношение между страните се регулира от нормите на ЗДСл, а не от ЗМВР. Признава, че през исковия период не заплащал отделно на ищеца легова равностойност за храна, но твърди, че не дължи отделно плащане, тъй като определената на ищеца основна заплата включвала тази равностойност по чл. 181, ал. 1 ЗМВР, предвид нормата на § 69, ал. 6, вр. ал. 1, вр. § 86 ПЗР ЗИДЗМВР. Оспорва и иска за присъждане на направени разходи за пътуване в обществения транспорт, като се позовава на Заповед № 8121з-1528/15.12.2015г. на министъра на вътрешните работи, с която длъжността на ищеца била изключена от приложението ѝ. Моли за отхвърляне на исквете.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните, и като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа страна следното:

По делото не се спори между страните, че през процесния период те са били обвързани от служебно правоотношение, по силата на което ищцата Т. Ц. Б. е имала статут на държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, като ищцата е заема длъжността „главен експерт“ в отдел „Оперативна готовност“ към Дирекция „Отбранително мобилизационна подготовка“ при МВР, с ранг „Ш-младши“.

За изясняване на спорните въпроси по делото от фактическа страна е изготвено заключение по съдебно-счетоводна експертиза. Вещото лице е посочило, че в периода ноември 2016 – януари 2017 г. трудовото възнаграждение на ищцата е включвало следните елементи с постоянен характер: основна заплата, прослужено време, храна и за специални условия на труд. Сумата за храна не е влизала в облагаемия доход по Закон за данъците и доходите на физическите лица. В процесния период от м. 08.2019 г. до м. 07.2022 г. към трудовото възнаграждение на ищцата не са били включвани допълнителни възнаграждения за храна.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

По предявения главен иск с правно основание чл. 1

По иска с правно основание чл. 181, ал. 1, пр. 2

В тежест на ответника при доказване на горните факти е да докаже положителния факт на заплащане на претендираното обезщетение, включително да установи че леговата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР, е включена като компонент в индивидуална основна заплата на ищцата.

При така разпределената доказателствена тежест, съдът намира, че искът е основателен. съображенията за това са следните:

Съгласно разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР на служителите на МВР се осигурява храна или левовата ѝ равностойност. Съгласно чл. 142, ал. 1 ЗМВР служителите на МВР са: 1. държавни служители – полицейски органи и органи по пожарна безопасност и защита на населението; 2. държавни служители; 3. лица, работещи по трудово правоотношение. Видно от конкретиката на случая ищцата в процесния период е имала статут на държавен служител по смисъла на чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР.

Нормата на чл. 142, ал. 4 ЗМВР в приложимата ѝ към казуса редакция предвижда, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 се урежда със ЗДСл. Същата разпоредба следва да бъде тълкувана във вр. чл. 1 ЗМВР. Последната гласи, че ЗМВР урежда принципите, функциите, дейностите, управлението и устройството на МВР и статута на служителите в него. Ето защо настоящият съдебен състав приема, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, се урежда и от двата закона – ЗМВР и ЗДСл, при което общите разпоредби на ЗДСл се прилагат единствено при липсата на специално правило в ЗМВР, което да дерогира общия закон – ЗДСл.

Разпоредбата на чл. 181, ал. 1 ЗМВР не провежда разграничение относно категориите служители на МВР, които имат право да получат безплатна храна или левовата ѝ равностойност, предвид на което настоящият съдебен състав приема, че всички служители на МВР, включително държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, имат това право. Нормата на чл. 181, ал. 5 МВР делегира на министъра на вътрешните работи с наредби да определя единствено условията и реда за предоставяне на сумите и доволствията по чл. 181, ал. 1 – 3 ЗМВР, но не и да ограничава кръга на служителите на МВР, които да получават безплатна храна или левовата ѝ равностойност. Разпоредбата на ал. 4 на същия текст задължава министъра на вътрешните работи, със своя заповед, ежегодно да определя размера на сумите и доволствията по ал. 1 – 3. Ето защо при преценката си кои служители на МВР имат право да получат безплатна храна или нейната равностойност, съдът следва да съобрази единствено ЗМВР, съобразно който всички служители на МВР имат такова право.

Настоящият съдебен състав не споделя доводите на ответника за недължимост на сумите за безплатна храна на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, основани на промяната в ЗМВР от 01.02.2017 г., поради следното:

Съгласно § 69 от ПЗР към ЗИДЗМВР (в сила от 1.02.2017 г. - ДВ, бр. 81 от 2016 г.) служебните правоотношения на държавните служители в МВР, за които се прилага § 86 от ЗИД на ЗМВР и които към датата на влизане в сила на този

закон заемат длъжности за държавни служители с висше образование и притежаващи висше образование, с изключение на тези от Медицинския институт на МВР и на тези по § 70, ал. 1, т. 1, се преобразуват в служебни правоотношения по ЗДСл, считано от датата на влизане в сила на този закон. Съобразно ал. 6 на същия текст при назначаването на служителите по ал. 1 се определя индивидуална основна заплата, не по-ниска от определеното към датата на влизане в сила на този закон възнаграждение, определено по реда на ЗМВР и включващо заплата за длъжност, допълнително възнаграждение за прослужено време и за научна степен и левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР. Следователно на тези служители, на които по силата на закона правоотношенията се преобразуват в служебни такива по ЗДСл, също се дължи левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР.

Противно на изложените от ответника доводи, настоящият съдебен състав намира, че горното виждане на законодателя личи именно и от изменението на редакцията на чл. 142, ал. 4 ЗМВР от 2020 г., която категорично, при уреждането на статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, препраща към правото им по чл. 181, ал. 3 ЗМВР да получат безплатна храна или левовата ѝ равностойност, както и към други, изрично уредени в ЗМВР права и задължения на служителите на министерството. С визираното изменение законодателят изрично предвижда, че статутът на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР се урежда със ЗДСл и с чл. 56 (орган на МВР), чл. 151, ал. 1 (носенето на служебна карта) и 7 (оръжие), чл. 156, ал. 4 (правото им да бъдат назначавани на длъжности за държавни служители по чл. 142, ал. 1, т. 1 и ал. 3 без провеждане на конкурс, ако отговарят на изискванията за заемане на съответната длъжност), чл. 181, ал. 3 (безплатна храна), чл. 182 (правото да бъдат подпомогнати с парични средства, разноски за погребение), чл. 185, ал. 1 (безплатно пътуване в обществения градски транспорт), чл. 186а (безплатна медицинска помощ, ползване на почивни бази), чл. 190, ал. 2 (отпуск за работа при специфични условия и рискове за живота и здравето), чл. 191 (отличия и награди) и 233 ЗМВР (медицинско обслужване при прекратено служебно правоотношение).

По гореизложените мотиви съдът намира, че на ищцата, в качеството ѝ на служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР, се дължи левовата равностойност на неосигурената от ответника безплатна храна.

Ответникът не твърди, че е предоставил на ищцата полагащата ѝ се безплатна храна, нито че е заплатил нейната равностойност. Позовава се на § 69, ал. 6 от ПЗР към ЗИДЗМВР, като твърди, че сумата за храна била включена в определената на ищеца основна заплата на държавен служител по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР.

При носена от ответника доказателствена тежест да установи факта на погасяване на задължението за заплащане на равностойността на полагащата се на ищеца безплатна храна, в частност - че равностойността на храната била включена в

индивидуалното възнаграждение на ищеца, същият не е провел дължимото от него пълно и главно доказване.

От съдържанието на представената по делото и неоспорена заповед № 8121К-1097/02.02.2017 г. на министъра на вътрешните работи е видно, че след преобразуването на правоотношението между страните в служебно такова по ЗДСл, считано от 01.02.2017 г., със същата заповед на ищцата била определена основна месечна заплата в размер на 1 859 лева, ниво на основната месечна заплата – 14, и степен на основната месечна заплата – 4.

Съобразно заключението на изслушаната по делото ССЧЕ, неоспорена от страните, за месеците от процесния период от 01.08.2019 г. до 31.07.2022 г., към brutното трудово възнаграждение на ищцата като отделен компонент и самостоятелна сума не била включена левовата равностойност на храната по чл. 181, ал. 1 ЗМВР, същевременно начисляваната основна заплата се включва изцяло в облагаемия доход по ЗДДВЛ. Основната заплата била представена като една единна сума и като такава била облагаема по ЗДДФЛ и служила за осигурителен доход, върху който се определяли осигурителните вноски.

Вещото лице е установило още, че към възнаграждението за предходен период – м. 11. – м. 12.2016 г. е изплащана сума от 120 лв. на месец за храна, която сума не е облагана с данък.

За определяне на условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на МВР въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 5 ЗМВР министърът на вътрешните работи издал Наредба № 8121з-773 от 1.07.2015 г. Наредбата урежда условията и реда за предоставянето им на служителите на МВР по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 ЗМВР, като не упоменава тези по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР. Съобразно разпоредбата на чл. 4 от Наредбата служителите на МВР, на които не се осигурява храна, получават ежемесечно левовата ѝ равностойност, която се определя ежегодно със заповед на министъра на вътрешните работи.

Въз основа на законовата делегация на чл. 181, ал. 4 ЗМВР министърът на вътрешните работи издал и заповеди за определяне на размера на левовата равностойност на храната на служителите на ЗМВР, като по делото са представени заповед № 8121з-58/09.01.2017 г., заповед № 8121з-44/16.01.2018 г. и заповед № 8121з1464/31.12.2019 г., които също касаят единствено служителите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 3 и ал. 3 ЗМВР.

Доколкото, по горните мотиви на съда, ответникът дължи левова равностойност за неосигурена храна и на служителите по чл. 142, ал. 1, т. 2 ЗМВР и предвид липсата на правна уредба относно нейния размер, следва по аналогия съответно приложение да намерят именно правилата на горепосочените подзаконови нормативни актове. Ето защо и на основание чл. 4 от Наредба № 8121з-773 от

1.07.2015 г. за условията и реда за осигуряване на храна или левовата ѝ равностойност на служителите на МВР във връзка със заповедите на министъра на вътрешните работи на ищцата за процесния период се дължи ежемесечно левова равностойност за неосигурена храна в размер на 120 лева, при което дължимото обезщетение за неосигурена храна за 36 месеца е 4 320 лева. Ето защо предявеният от ищеца иск по чл. 181, ал. 1, пр. 2 ЗМВР е основателен и следва да бъде изцяло уважен. На ищеца следва да се присъди и законната лихва от дата на подаване на исковата молба - 28.07.2022 г. до окончателното погасяване.

По иска с правно основание чл. 59 ЗЗД:

За основателността на предявения иск с правно основание **чл. 59 ЗЗД** в тежест на ищцата е да установи, че при изпълнение на служебните си задължения е сторила разходи на посочената стойност за пътуване в обществения градски транспорт при условията и по реда, определени със заповед №2 8121з-1528/15.12.2015г. на министъра на вътрешните работи, както и че ответникът се е обогатил, като си е спестил разход в горния размер, поради неизпълнението на задължението си по чл. 185 ЗМВР да снабди ищеца с превозен документ (карта) по образец.

При установяване на тези обстоятелства в тежест на ответника е да докаже погасяване на претендираните вземания.

Съгласно чл. 185, ал. 1 ЗМВР служителите по чл. 142, ал. 1 и 3 ЗМВР, при изпълнение на служебните си задължения, имат право да пътуват безплатно в обществения градски транспорт при условия и по ред, определени със заповед на министъра на вътрешните работи. Ал. 2 на същия текст предвижда това право да бъде реализирано посредством превозен документ (карта) по образец, утвърден със заповед на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Ищцата е служител по чл. 142, ал. 1 ЗМВР и като такава има право на безплатни пътувания при изпълнение на служебните си задължения. Принципно неиздаването от страна на ответника на превозен документ е предпоставка за настъпване на твърдяното от ищеца имуществено разместване.

По делото са представени от ищцата 3 бр. фискални бонове за заплащане в полза на „Център за градска мобилност“ ЕАД – София сумите от 367 лв., 365 лв. и 365 лв., съответно от 15.01.2018 г., 08.01.2019 г. и 14.01.2020 г. Представено е и копие от карта, издадена от ЦГМ на името на Т. Б.. Не се установява обаче тези суми да са платени от ищцата, нито картата да е реално ползвана във връзка с изпълнение на служебните задължения, за които факти ищцата носи доказателствена тежест и следва да установи същите при условията на пълно и главно доказване. Неустановяването на тези обстоятелства възпрепятства установяването на обедняване на ищцата като елемент от приложимия фактически състав. Ето защо искът с правно основание чл. 59 ЗЗД подлежи на отхвърляне като неоснователен.

По разноските:

Предвид изхода на спора и на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК всяка от страните има право в нейна полза да бъдат присъдени разноски. Всяка от тях е претендирала такива, но ищцата не е представила доказателства за извършването им.

На основание чл. 78, ал. 3, вр. ал. 8 ГПК ищцата следва да бъде осъдена да заплати на ответника сумата от 17,93 лв., представляваща направени разноски по делото /за юрисконсултско възнаграждение/ съразмерно на отхвърлената част от иска.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС държавна такса в размер на 172,80 лв. и депозит за вещото лице по съдебно – счетоводната експертиза, платен от бюджета на съда, в размер на 300 лв., като съдът съобрази, че експертизата е допусната във връзка с иска, който е уважен изцяло.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Министерство на вътрешните работи, ЕИК ***** да заплати на Т. Ц. Б., ЕГН ***** на основание чл. 181, ал. 3 ЗМВР сумата от **4320 лева**, представляваща неизплатена легова равностойност на храна за периода от 01.08.2019 г. до 01.08.2022 г., ведно със законната лихва, считано от предявяването на иска – 28.07.2022г., до окончателното плащане.

ОТХВЪРЛЯ предявения от Т. Ц. Б., ЕГН ***** срещу Министерство на вътрешните работи, ЕИК ***** иск с правно основание чл. 59 ЗЗД за сумата от **944 лева**, представляваща сторени от ищеца в периода от 15.01.2018г. до 10.08.2020г. разходи за служебно пътуване с обществен транспорт, поради неизпълнение на задължението на ответника по чл. 185 ЗМВР, **като неоснователен**.

ОСЪЖДА Т. Ц. Б., ЕГН ***** да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на Министерство на вътрешните работи, ЕИК ***** сумата от **17,93 лв.**, представляваща направени разноски по делото /за юрисконсултско възнаграждение/ съразмерно на отхвърлената част от иска.

ОСЪЖДА Министерство на вътрешните работи, ЕИК ***** да заплати на основание чл. 78, ал. 6 ГПК по сметка на СРС държавна такса в размер на **172,80 лв.** и депозит за вещото лице по съдебно – счетоводната експертиза, платен от бюджета на съда, в размер на **300 лв.**

Решението може да се обжалва пред Софийски градски съд в 2 – седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____